

Datum

2025-03-12

Adress

205 80 Malmö

Diarienummer

ASN-2024-11995

Yttrande

Till

Revisorskollegiet

**Granskning - Barn i begynnande eller pågående
kriminalitet
SR-2024-85**

Arbetsmarknads- och socialnämnden föreslås besluta att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Malmö stadsrevision har under hösten 2024 granskat arbetsmarknads- och socialnämndens arbete avseende de barn som befinner sig i kriminalitet. Den sammanfattande bedömningen är att nämnden inte har ett helt ändamålsenligt arbete avseende de barn som befinner sig i kriminalitet.

Nämnden ska i ett yttrande redovisa vilka åtgärder som planeras att genomföras, deras förväntade effekt och när de senast ska vara genomförda.

Arbetsmarknads- och socialnämnden välkomnar granskningen. Den utgör ett viktigt underlag i nämndens fortsatta utvecklingsarbete med barn och unga med normbrytande beteende. I yttrandet till revisionen beskrivs vilka åtgärder nämnden genomfört och planerar att genomföra avseende respektive rekommendation i revisionsgranskningen

Yttrande

Arbetsmarknads- och socialnämnden välkomnar granskningen. Granskningen utgör ett viktigt underlag i nämndens fortsatta utvecklingsarbete med barn och unga med normbrytande beteende.

Nedan beskrivs vad nämnden har gjort och planerar att göra för åtgärder för respektive rekommendation i granskningen. Yttrandet syftar till att besvara granskningens rekommendationer och är ingen heltäckande beskrivning av nämndens arbete kopplat till barn och unga.

Rekommendation: Säkerställ att samtliga barnavårdsutredningar avslutas inom lagstadgad tid

Nämnden instämmer i att det är viktigt att korta ner utredningstiderna för barn och unga. Under 2024 har nämnden arbetat intensivt med att korta ner utredningstiderna. En handlingsplan har tagits fram med en rad kortsiktiga och långsiktiga målsättningar. Åtgärderna rör såväl arbetssätt som fördelning och prioritering av resurser. Handlingsplanen redovisades för nämnden den 28 augusti 2024.

Handlingsplanens kortsiktiga åtgärder har genomförts under 2024 och nämnden arbetar vidare med de långsiktiga åtgärderna under 2025. Nämnden har tagit fram en uppdaterad handlingsplan för 2025.

En arbetsmodell har tagits fram för att underlätta socialsekreterarnas arbete gällande hur arbetet med utredningar planeras och struktureras både kortsiktigt och långsiktigt. Modellen är ett stöd för att säkerställa att samtliga utredningar avslutas i tid.

Arbetet med att implementera modellen fortsätter under 2025. Avdelningen för utredning inom verksamhetsområde individ och familj planerar vidare för att kunna ta in stöd från andra verksamheter inför perioder när fler utredningar förväntas behöva genomföras.

Antalet sena utredningar följs upp årligen inom ramen för det systematiska utvecklingsarbetet genom intern kontroll.

Rekommendation: Säkerställ att verkställande av gynnande beslut om öppenvårdsinsats för barn sker omedelbart

Nämnden instämmer i att det är viktigt att gynnande beslut kan verkställas så fort som möjligt. Nämnden arbetar kontinuerligt med frågan.

Vid nämndens analys av bakomliggande orsaker till att verkställande av gynnande beslut inte sker omedelbart har framkommit att insatser som ska startas under sommaren oftare inte kunnat verkställas i tid. För att åtgärda detta har nämnden förstärkt planeringen inför semesterperioden. Genom mer noggrann planering kan nämnden säkerställa att individen inte behöver vänta på grund av semesterperioden.

Nämndens analys har utöver nämnda utmaningar med sommaren inte visat på orsaker på systematisk nivå gällande de fall då gynnande beslut inte verkställs omedelbart. De enskilda avvikelser som ändå sker hanteras inom ramen för nämndens avvikelshanteringssystem. Nämnden arbetar kontinuerligt för att undvika att enskilda får vänta på att få beviljade insatser verkställda.

Nämnden följer upp frågan kvartalsvis i samband med rapporteringen av verkställda beslut vilket redovisas för nämnden i augusti och november 2025.

Rekommendation: Säkerställ att inga personakter eller annan dokumentation innehållande sekretessbelagda uppgifter eller personuppgifter försvinner, och om det skulle hända, säkerställ en rättssäker och skyndsam hantering

Nämnden ser mycket allvarligt på att en personakt inte kunde lokaliseras. För att minimera risken för att det inträffar igen arbetar nämnden med följande åtgärder:

- Implementering av ett centralarkiv för personakter sker sedan ett år tillbaka. Syftet är att samla samtliga avslutade personakter i ett och samma arkiv. Personakterna har tidigare varit uppdelade i 17 olika arkivlokaler, på fem olika adresser.
- Kontroll vid flytt till centralarkiv. I samband med flytt av arkivmaterial till centralarkivet, som sker successivt, kontrolleras varje akt för att säkerställa att varje omslag är korrekt ifyllt samt att ingen akt råkat placerats i en annan akts omslag. Det var genom detta arbetssätt som den aktuella akten återfanns.
- Gemensamma rutiner. Förvaltningen arbetar med att ta fram nya gemensamma rutiner för centralarkivet, då de fem olika arkiven tidigare haft egna arbetssätt som nu ska bli ett gemensamt. Som en del av detta arbete utformas även ett stödmaterial för hantering av misstänkt förlorade akter.
- Digitalisering. Parallellt med införandet av ett centralarkiv pågår ett arbete för att se över möjligheten till att effektivisera digitaliseringen av handlingar hemmahörande i personakten, vilket också minskar risken för att handlingar i framtiden tappas bort eller hamnar i orätta händer.

Rekommendation: Säkerställ att nämnden kan erbjuda insatser till samtliga barn i målgruppen som tillgodoser barnens behov samt att alla barn som har behov av det har likvärdig tillgång till insatserna

Det är viktigt för nämnden att kunna ge stöd till alla utifrån deras individuella behov och förutsättningar. Samtidigt som nämnden idag erbjuder insatser till alla barn med behov, både genom egen regi och externa utförare, genomförs inför den nya socialtjänstlagen en läges- och behovsanalys gällande vilka insatser som erbjuds. Den nya lagen betonar förebyggande arbete och tillgänglighet samt kräver planering av insatser med fokus på förebyggande och tidiga åtgärder.

Under 2024 har nämnden samlat synpunkter och kunskap från verksamheterna, olika delar av civilsamhället och Malmöbor. Resultatet presenteras våren 2025, med ett första inriktningsbeslut planerat till maj 2025.

Vidare så deltar nämnden i nationella projekt ledda av SKR med syfte att stödja omställningen till intentionerna i en ny socialtjänstlag. Nämnden genomför även en barnkonsekvensanalys, klar innan sommaren 2025. Regeringen har angett att omställningsarbetet till den nya socialtjänstlagen förväntas pågå till 2028.

Rekommendation: Se över hur familjer kan motiveras att ta emot stöd tidigt och se över möjligheten att sätta in förebyggande insatser i ett tidigare skede

Nämnden instämmer i vikten av att motivera familjer och individer att ta emot stöd tidigt. Ju tidigare insatser kan påbörjas desto större är chanserna att vända en negativ utveckling. Att motivera personer att ta emot tidigt stöd är något socialsekreterarna jobbar aktivt med i mötet med den enskilde. Nämnden strävar alltid efter att kunna sätta in insatser så tidigt som möjligt.

I den nya socialtjänstlagen som träder i kraft 1 juli i år kommer möjligheten att erbjuda insatser utan individuell behovsprövning introduceras. Det ger nya verktyg för att ge insatser tidigt vilket kan bidra till att öka motivationen hos enskilda i behov av stöd.

Enligt vad som framgår i dagsläget om tillämpningen av bestämmelsen ska ansvarig nämnd fatta beslut om utbudet av insatser utan behovsprövning. Förvaltningen arbetar nu med att ta fram ett beslutsunderlag till nämnden. Nämnden har redan ett stort utbud av det som idag kallas biståndslösa insatser, varav flera avser förebyggande och tidigt stöd till barn och deras familjer. Första steget blir att fastställa nuvarande utbud och säkerställa att insatserna uppfyller kraven i bestämmelserna. Beslutsunderlaget kommer att presenteras för nämnden senast vid juni månads sammanträde.

Förvaltningen har sett att utöver det motiverande arbetet i vardagen gentemot de som är aktuella för insatser så finns ett behov av att arbeta i andra arenor med att öka förtroendet och kunskapen om socialtjänsten. Genom förtroendebyggande arbete kan sannolikheten att individer vill ta del av tidiga insatser när de kommer i kontakt med socialtjänsten öka. Nämnden arbetar aktivt med att hitta fler sätt att öka förtroendet och kunskapen om socialtjänsten.

Genom dialogsocionomer arbetar nämnden med att intensifiera kontakten med och öka förtroendet för socialtjänsten så att fler barn och unga får det stöd de behöver. Under 2024 höll nämnden i 155 dialogträffar och arbetet fortsätter kontinuerligt.

Nämnden arbetar med att i ett tidigt skede ge stöd till barn och unga i samverkan med andra aktörer. Arbetet med Trygga barnet bidrar till att tidigt upptäcka barn som befinner sig i början av en ogynnsam utveckling med risk för framtida normbrytande beteende och utanförskap. Genom den nya funktionen förskolesocionomer som inrättats i samverkan med förskoleförvaltningen ska barns hälsa och utveckling främjas genom att stärka föräldraförmågan och relationen mellan föräldrar och barn.

Antalet skolor inom SSPF-nätverket (skola, socialtjänst, polis och fritid) har ökat med 13 nya skolor under 2024 för att fler ungdomar med normbrytande beteende ska få stöd tidigare för att bryta en negativ utveckling. Totalt ingår 36 skolor i SSPF-nätverket.

Genom skolsociala team arbetar nämndens verksamhet i samverkan med skolförvaltningarna för att öka elevers närvaro i skolan och ge stöd för att bryta en ogynnsam utveckling. Insatserna riktar sig till enskilda elever och deras föräldrar. Under hösten 2024 har två skolsociala team startats tillsammans med gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen och arbetet fortsätter under 2025.

För att familjer ska känna sig mer delaktiga i utredningar och insatser och få en mer ändamålsenlig vård har implementeringen av Signs of safety i barn- och ungdomsvården förstärkts med fokus på nätverksarbete.

Nämnden fortsätter arbetet med att ställa om det förebyggande och tidiga stödet till ett ökat fokus på evidensbaserade lättillgängliga insatser, framför allt föräldrastödsprogram. Nämnden arbetar med att nå fler med information om föräldrautbildningar, dels genom externa informationskampanjer, dels genom samarbeten i staden.

Rekommendation: Utveckla verktyg och rutiner för kartläggning av målgruppens behov, för planering av stöd- och förebyggande insatser

Nämnden instämmer i vikten av att kunna kartlägga målgruppens behov för att förbättra planering av stöd- och förebyggande insatser. Att ha verktyg och arbetssätt som på ett tillräckligt djuplodat sätt kan kartlägga målgruppens behov är komplicerat och någonting nämnden efterfrågar.

Nämnden arbetar tillsammans med flera andra aktörer, både stadsövergripande och nationellt, för att utveckla verktyg för att kunna kartlägga målgruppens behov. Bland annat ingår förvaltningen i ett projekt lett av det statliga forskningsinstitutet RISE tillsammans med Stockholm stad och Göteborg stad för att utveckla sådana verktyg.

Från och med 2026 införs en lag om ett socialtjänstdataregister där alla kommuner ska registrera vissa uppgifter i individärenden på ett enhetligt sätt. Kommunerna blir skyldiga att lämna dessa uppgifter till ett nytt register. Nämnden avvaktar större förändringar tills förslaget presenteras för att säkerställa att arbetet med data och statistik går i linje med de kommande nationella kraven. Socialstyrelsen lämnar en delrapport i maj 2025 och en slutrapport i januari 2026.

Nämnden deltar tillsammans med andra kommuner i Socialstyrelsens nationella referensgrupp för förberedelser inför den nya lagen. Det framkommer flera utmaningar, bland annat att tillgängliga verksamhetssystem saknar nödvändig funktionalitet och att det finns skillnader mellan kommunerna i begrepp och

definitioner. Kommunerna har påtalat behovet av en enhetlig definition av socialnämndens insatser samt av nationell styrning och stöd kring uppföljning av insatsers resultat.

Vidare medverkar nämnden i Nationell uppföljning av socialtjänstens omställning (NUSO), ett forskningsprojekt i samarbete mellan SKR och Karlstad universitet, där drygt 130 kommuner ingår. Syftet med projektet är att ta fram jämförbar statistik och kunskap mellan kommuner. Ett stort antal uppgifter om ärenden rörande barn och unga har samlats in genom enkäter och kommer ge nya möjligheter till jämförelser med övriga riket. Nämnden arbetar nu med att analysera de lokala resultaten, bland annat i workshops med stöd av SKR och Karlstad universitet.

Rekommendation: Se till att det finns verktyg och rutiner för systematisk uppföljning av resultat inom insatserna, för utveckling och förbättring av insatserna

Att på aggregerad nivå kunna följa upp resultatet av individuella insatser är viktigt och nämnden välkomnar att revisionen lyfter utmaningarna med hur det går att förbättra uppföljningsarbetet.

Nämnden arbetar kontinuerligt med att förbättra verktyg och rutiner för uppföljning av verksamheten. Både inom ramen för nämndens ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete och inom andra uppföljningsformer.

Sedan nämnden började arbeta med Journal Digital som verksamhetssystem för verksamheterna som bedrivs i egen regi har möjligheterna att ta ut statistik från individärenden förbättrats. Ju längre nämnden använder Journal Digital desto större blir det statistiska underlaget. Systemet har nu använts tillräckligt länge för att ge ett underlag som går att använda på aggregerad nivå. Det ger nämnden nya möjligheter att göra statistiska analyser utifrån individärendena. Nämnden kommer under året arbeta vidare med att utveckla vilken typ av data av som ska sammanställas från Journal Digital och hur statistiken kan integreras i nämndens system för verksamhetsuppföljning (Koll). Utifrån detta kommer nämnden få förbättrade underlag gällande utfall i olika verksamheter som bedrivs i egen regi.

Under 2025 genomför nämndens FOU-koordinatorer en studiecirkel med planeringssekreterare inom verksamhetsområde individ och familj med syftet att öka kompetensen inom uppföljning och utvärdering. Syftet är att stärka förmågan inom verksamhetsområdet att arbeta med verksamhetsnära uppföljning och utvärdering. Studiecirkeln är ett test och om det bedöms fungera väl kommer det bli återkommande.

Rekommendation: Säkerställ att alla barn ges utrymme och får komma till tals i uppföljning av insatser

Att barn ges möjlighet att delta och får komma till tals i utredningar och insatser är av stor vikt för nämnden. I kärnprocessen för barn och unga framgår att barnet ska få komma till tals om barnet önskar och det bedöms lämpligt. Som framgår av granskningen har barnet fått komma till tals i samtliga 19 akter som granskats av revisionen. Nämnden arbetar kontinuerligt med att säkerställa att barnets rättigheter tillvaratas.

Utöver det avslutande samtalet med barnet arbetar nämnden även i andra former för att fånga in barnperspektivet.

Avdelningen för utredning inom verksamhetsområde individ och familj har tagit fram en enkät som ska erbjudas till alla barn mellan 6 och 17 år (även 5 år och yngre utifrån mognad) i slutfasen av utredningar. Barnenkäten som den kallas syftar till att utveckla kunskapen om vad barnen själva tycker är viktigt i mötet med socialtjänsten och hur barnet tycker att mötet med socialtjänsten har varit. Enkäten är anonym och frivillig att delta i. Enkäten har funnits i den nuvarande formen sedan 2023. Den ger ett kontinuerligt underlag för utveckling av bemötandet av barn. Utifrån resultat har nämnden exempelvis tydliggjort barnavårdsutredningens syfte och beskrivning av utredningens olika delar i samtalet med barnet.

Ungdomar 13–20 år ingår i den nationella brukarundersökning inom individ- och familjeomsorg som nämnden deltar i årligen. Exempelvis ska alla mellan 13–20 år som är placerade i familjehem, nämndens HVB eller stödboende erbjudas att delta. Resultatet har presenterats för nämnden som bilaga till årsanalysen för 2024. Nämndens verksamheter kommer under året arbeta med analyser av deras respektive resultat från 2024. Åtgärder som genomförs utifrån resultatet kommer presenteras på en övergripande nivå i kvalitetsberättelsen för 2025.

Vidare har nämnden genom arbetet med *Min soc* med hjälp av tjänstedesign fångat in ungas (13–17 år) upplevelser av mötet med socialtjänsten och samlat in förslag på förbättringsåtgärder utifrån de ungas perspektiv. Åtgärder har genomförts utifrån de förslag som kom in från de unga som deltog.

För att underlätta arbetet med barnrätt har barnrättswebben tagits fram på stadens intranät där samtlig information inom området finns samlad.

Ordförande

Sedat Arif

Direktör

Britt-Marie Pettersson

[Här anger du om det finns reservationer/särskilda yttranden.]